

Burgemeester van
Enschede

Tweede Kamer der Staten Generaal
T.a.v. de vaste commissie voor Infrastructuur en Waterstaat

Onderwerp: Positionpaper t.b.v. rondetafelgesprek Drones d.d. 8 maart 2018

Inleiding

In de middeleeuwen haalde de burgermeester geld op voor de instandhouding van de stadsmuur. Een burgervader *avant la lettre*. De muur om de stad is weg, het gemeentebestuur vormt samen met de inwoners het stadsbestuur. Wat blijft is de waakzaamheid die van de burgemeester wordt gevraagd als het om veiligheid gaat. Zo is het ook als we spreken over onbemande systemen waarbinnen de bekende drones slechts een soort zijn. Als er boven de stad een drone vliegt wordt het instinct in de stadsbestuurder wakker hoe de veiligheid te waarborgen.

Immers drones zijn geen vliegtuigen, maar artificiële intelligente robots die ontwikkelingen mogelijk maken waar we tot op heden nog niet aan hebben gedacht. Maar die aan de andere kant ook om aandacht vragen hoe ermee om te gaan in de publieke ruimte en onder wiens verantwoordelijkheid.

Kansen voor Twente

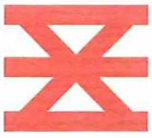
In veiligheidsregio Twente maar ook in de samenwerking met het bedrijfsleven, nationaal en internationaal (Nokia en DJI) en Kennisinstellingen onder de vlag van Space53 op de voormalige vliegbasis Twente zien we een toekomst waarin drones ons veiliger maken. In Twente hebben we al een brandweerdrones en bouwen we een nieuwe brandweerkazerne met een landingsplatform voor drones. De toenmalige vliegbasis Twente wordt als Technology Base ontwikkeld waarbij de lange landingsbaan steeds meer wordt gezien en gebruikt als dé proef- en testlocatie voor vliegtuigen en unmanned systems. Twente is eerder door het kabinet dan ook terecht als testlocatie benoemd. Binnen het cluster Safety en Security is met de Risk Factory en Safety Fieldlab een stevige basis gelegd voor de samenwerking tussen kennisinstellingen en de Veiligheidsregio Twente. Deze kan en wil Enschede verder uitbouwen. Technology Base met Twente Airport als een innovatieve locatie en luchthaven van de 21e eeuw, de testlocatie ook voor experimenten waar Twente nog meer sterk in is nl. High Tech Systems en Materials één van de topsectoren binnen het rijksbeleid.

Eerder heb ik in de media al eens aangegeven of het allemaal snel genoeg gaat en of de nadruk niet teveel op regelgeving en beheersing van het eigen luchtruim tussen bemande en onbemande systemen en we hierdoor de slag dreigen te missen. Aziatische steden zijn druk aan het testen met op afstand bestuurd drones, maar in Europa wordt dat weinig gedaan, er is nog geen sprake van gelijke kansen en ruimte geven aan uitdagingen. Reden voor Enschede om vorig jaar tijdens de Europese week van de Regio's in Brussel bij de Europese Commissie te pleiten voor een level playing field.

dr. G.O. van Veldhuizen

Bezoekadres: Stadhuis, Langestraat 24
Postadres: Postbus 20, 7500 AA Enschede

Tel.: 053 481 80 01
E-mail: o.vanveldhuizen@enschede.nl

Burgemeester van
Enschede

Ik twijfel niet aan de potentie van onbemande vliegtuigen. Dat er al duizenden verschillende soorten zijn zegt dat het niet meer de vraag is óf drones wat voor ons gaan betekenen, maar wát precies.

Daar moet ook vanuit het kabinet voldoende ruimte worden geboden aan productie en testen van onbemande systemen ook voor vrachtvervoer met een potentiële markt in Nederland.

Onderkant van de lucht

Naast het bieden van kansen voor de ontwikkeling en toepassing van onbemande systemen in Nederland, waarbij Twente graag een prominente rol vervuld, is er op dit moment nog risico dat ik niet onbenoemd wil laten. Ik begon er al mee in mijn inleiding, nl de publieke ruimte.

We hebben zeggenschap en wetenschap over de ondergrond (kabels en leidingen) en bovengrond (bebouwde omgeving) maar wat doen we met onderkant van de lucht gezien de ontwikkeling waarover we nu praten, niet meer valt weg te denken in een mondiale samenleving. "The future is already happening"

De 2-dimensionale stad waar we vroeger een muur om heen konden bouwen is nu niet meer aan de orde. De interactie gaat van binnen naar buiten en andersom. Hoe bescherm en beheers je de onderkant van de lucht? Hiermee komt de behoefte aan een nieuwe "Leviathan", het bekendste boek van de Engelse politiek filosoof Thomas Hobbes, wat mij betreft dichterbij. En hoe ziet de verantwoordelijkheid er tussen de verschillende overheden dan uit? Moeten we in elke gemeente een verkeerstoren terug zien als nieuwe stadsmuur? Wat doet de ontwikkeling verder met de rechtsstatelijkheid?

Tenslotte

Onbemande systemen, drones bieden volop kansen voor Twente, voor de Technology base in Enschede. De wetgever kan helpen hier een sleutelrol te geven aan de regio's die vooruit willen maar ook aan de BV Nederland om kansen te pakken. Zorg dat de regelgeving zich niet richt op het bieden van een handleiding die dikker dreigt te worden dan die van een Boeing 747 maar biedt maximale mogelijkheden aan een gezonde marktontwikkeling en positie van Nederland waar het om samenwerken, testen en produceren gaat.

Werk daarnaast aan het oplossen van de risico's die de mondiale ontwikkelingen van onbemande systemen met zich meebrengen voor de publieke ruimte en de wijze waarop de overheid en samenleving zich tot elkaar verhouden waar het gaat over zeggenschap over de onderkant van de lucht.

dr. G.O. van Veldhuizen

Bezoekadres: Stadhuis, Langestraat 24
Postadres: Postbus 20, 7500 AA Enschede

Tel.: 053 481 80 01
E-mail: o.vanveldhuizen@enschede.nl